

גליון מס' 52

ב"ה, ערב שבת קודש פרשת חיי שרה תשפ"א

כיקרוב

בלימוד החסידות ובדרכי החסידות

ללמוד מאברהם

מה פשר הדגש על כך שאברהם אבינו היה זקן ובא בימים מסה מאלפת מאת 'החוזר' הגה"ח הרב יואל כהן

הדרן עלך

מיוחד: הדרן של הרבי למסכת עירובין לטובת לומדי הדף היומי

אני מאמין

התוועדות מרוממת עם הגה"ח הרב זלמן גופין

מזלזל

עדכוני חב"ד;

לרגל כינוס השלוחים העולמי, הנערך במתכונת שונה, פנינו אל עשרה שלוחים שיצאו במרוצת השנה האחרונה לנקודות שונות ברחבי הארץ, במסגרת חב"ד לנוער וחב"ד בקמפוס • מונולוגים מרגשים מפי האברכים שממששים מדי יום את הדופק של דור העתיד בארץ ישראל, מפיהם בו רוח חיים יהודית ומקרבים אלפים לאביהם שבשמים

'כי קרוב' מצורף לעיתון בקהילה
ונפוץ ב-60,000 עותקים בכל מוקדי הציבור החרדי בארץ

חיי שרה

'זקן' ו'בא בימים' – החיבור הבלתי מובן מאליו

ובפרט על-פי דברי המדרש "עד שבא אברהם אבינו היה העולם מתנהג באפילה, משבא אברהם התחיל להאיר" (ב"ר ב,ג). גם קודם אברהם אבינו היו צדיקים בעולם, ובכל זאת היתה זו עדיין בחינה של 'אפילה'. דווקא אברהם "התחיל להאיר", על-ידי "הנפש אשר עשו בחרן" – דשעבדו לאוריתא". מסתבר שכשהכתוב מתאר את מעלתו של אברהם, אלה מעלות המבטאות שלמות הקשורה לאברהם כמי ש"התחיל להאיר" את העולם באור התורה.

שני תפקידים ליהודי

יש לבאר זאת כדלהלן:

הגמרא אומרת "זקן" – זה שקנה חכמה" (קידושין לב,ב). לפי זה "ואברהם זקן" פירושו שאברהם אבינו למד הרבה תורה ו"קנה חכמה".

על-פי הזוהר (ח"א רכד,א) 'בא בימים' אמור על קיום המצוות (הנקראות 'לבושים' לנשמה): "באינן יומין ממש דיליה עאל ואתלבש בהו, ולא גרע מההוא לבוש יקר כלום, דכתיב 'בא בימים' [=באותם ימים ממש שלו כנסו והתלבש בהם, ולא גרע מאותו לבוש יקר כלום]. בכל יום עשה אברהם מצוות, ולכן היו כל ימיו ימים 'שלמים' ומלאים ולא חסרים.

אם עובר יום שבו האדם אינו עושה שום מצווה – זה יום 'ריק' וחסר. כשיהודי עושה מצווה, היום 'מתמלא'. לכן ציווה הבעש"ט "שלא יניח שום יום מעשיית מצווה" (צוואת הריב"ש,א). וזה הפירוש 'בא בימים' – שימי אברהם היו ימים שלמים ומלאים מצוות.

אלא שדרוש כאן ביאור מה העניין בזה שהמצוות מתקשרות לימים דווקא.

הדבר יובן על-פי החילוק המבואר בתורת החסידות בין תורה למצוות: ליהודי שני תפקידים בעולם. א. לפעול בעולם, לזכור ולהאיר באור הקדושה. ב. לקנות רכוש רוחני ואור של קדושה בנפשו. תורה – עניינה שהאדם קונה קניין רוחני בנפשו, "שקנה חכמה". לימוד התורה אינו קשור כל-כך עם העולם, שכן בלימוד התורה האדם מנותק מן העולם, אלא עניינה לקנות קניינים בנפשו, לעצמו. ואילו מצוות עניינן לפעול בעולם, ולכן רובן ככולן מתבצעות בדברים גשמיים, כדי לפעול בעולם ולזכור.

על-פי זה מבאר אדמו"ר הזקן בתניא (פרק לז) את ההלכה: "היה לפנינו עשיית מצווה ותלמוד תורה, אם אפשר למצווה להיעשות על-ידי אחרים – לא יפסיק תלמודו, ואם לאו – יעשה המצווה ויחזור לתלמודו" (רמב"ם הל' ת"ת פ"ג ה"ד).

כי עיקר השליחות שבעבורה ירדה הנשמה למטה היא לא לצורך עצמה, אלא כדי לפעול בעולם – "זה כל האדם ותכלית בריאתו... להיות לו יתברך דירה בתחתונים דווקא". דבר זה נפעל בעיקר על-ידי מצוות. ואילו מעלת התורה, "שהיא בחינת חב"ד של אין סוף ברוך הוא, ובעסקו בה ממשך עליו אין סוף ברוך הוא" – עניינה המשכת אור אלוקי על נפשו-הוא.

לכן אם מדובר על מצווה שאי-אפשר לעשותה על-ידי אחרים, כך שאם הוא לא יבצע אותה תתבטל המצווה לגמרי, והשאלה היא מה חשוב יותר, קניין אור אלוקי בנפשו או ביצוע השליחות של

בפרשת חיי שרה מתארת התורה את זקנתו של אברהם אבינו בלשון "ואברהם זקן בא בימים" (כד,א). ואמר על כך המדרש (ב"ר נט,ו): "יש לך אדם שהוא בזקנה ואינו בימים, בימים ואינו בזקנה; אבל כאן זקנה כנגד ימים וימים כנגד זקנה". היינו שכוונת הכתוב להודיע שאצל אברהם אבינו היו שתי המעלות, הן 'זקן' הן 'בא בימים'.

המפרשים מסבירים ש'זקן' מורה על המעלה של המראה והדרת הפנים של הזקנה, ואילו 'בא בימים' מתאר את המעלה של הגיל המבוגר, אדם שעברו עליו הרבה ימים, כמו שכתוב "ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה" (איוב לב,ז).

לפי זה פירוש דברי המדרש הוא כך:

"יש לך אדם שהוא בזקנה ואינו בימים" – ייתכן שאדם צעיר יש לו המעלה של 'זקנה', שהוא נראה זקן. כדוגמת המעשה של ר' אלעזר בן עזריה, שאמר על עצמו "הרי אני כבן שבעים שנה", ומסופר בגמרא שהיה צעיר מאוד, בן שמונה-עשרה, אלא שנעשה לו נס ו"אהדרו ליה תמניא סרי דרי חיורתא" – צמחו לו (שמונה עשרה שורות של) שערות לבנות בזקנו, והוא נראה כבן שבעים שנה (ברכות כח,א). אבל חסרה לו המעלה של "בא בימים" – שכן בפועל לא עברו עליו ימים רבים, והוא היה בן שמונה-עשרה שנה בלבד.

לאידך גיסא יש בני אדם שהם "בימים ואינו בזקנה" – בני-אדם מבוגרים, שעברו עליהם הרבה ימים, אלא שאינם נראים זקנים, "שעם שימיהם מרובים יראו בחורים בצורתם".

אם עובר יום שבו האדם אינו עושה שום מצווה – זה יום 'ריק' וחסר. כשיהודי עושה מצווה, היום 'מתמלא'. לכן ציווה הבעש"ט "שלא יניח שום יום מעשיית מצווה"

וזו מעלתו של אברהם אבינו, שהיו בו שתי המעלות, הן 'בא בימים' – "שהיה היה אז בן קל"ז שנה", הן 'זקן', מראה הזקנה – "שהייתה זקנתו כשיעור ימיו ולא יותר, וכן ימיו היו כפי זקנתו, כי זה הוא הנאות לצדיקים" (מהרז"ו ועץ יוסף).

אבל קשה להסתפק בפירוש זה. וכי זה השבח שבאה התורה לשבח את אברהם אבינו?!

הלוא אברהם היה היהודי הראשון בעולם, הראשון מבין שלושת האבות, ובו התחיל עניין התורה. כמבואר בגמרא: "ששת אלפים שנה הווי העולם, שני אלפים תוהו, שני אלפים תורה... שני אלפים תורה מאימתי?... מ'זאת הנפש אשר עשו בחרן'" (לך יבה). "ומתרגמינן: דשעבדו לאוריתא" [ששעבדו לתורה] (ע"ז ט,א ורש"י שם). אם כן, התקופה של "שני אלפים תורה" התחילה באברהם אבינו (מתן תורה בפועל היה על-ידי משה רבינו, שבעה דורות אחרי אברהם, אבל עניין התורה התחיל באברהם).

מסתבר לומר שכאשר הכתוב מספר את שבחו של אברהם אבינו, שהיו בו שתי המעלות הן 'זקן' הן 'בא בימים' – אין אלה סתם מעלות, אלא מעלות כאלו שמבטאות את עניינו של אברהם אבינו, כיהודי הראשון בעולם, וכמי שפתח את התקופה של 'תורה'.

איחוד 'שמים' ו'ארץ' באדם

עניין זה שייך למובא לעיל מדברי חז"ל שעל-ידי אברהם התחילה התקופה של "שני אלפים תורה", שכן זה קשור לחידוש שהתחדש במתן תורה:

ידועים דברי המדרש על החידוש של מתן תורה: "כשברא הקב"ה את העולם גזר ואמר 'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם'. כשביקש ליתן התורה – ביטל גזירה ראשונה, ואמר: התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים, ואני המתחיל, שנאמר 'ירד ה' על הר סיני', וכתוב 'ואל משה אמר עלה אל ה'''" (שמו"ר יב,ג). במתן תורה התחדש חיבור ואיחוד שמים וארץ, עליונים ותחתונים.

כשם שזה בשמים וארץ שבכללות העולם, כך זה אצל כל יהודי בפרט. במתן תורה נוצר איחוד השמים והארץ שבו: ה'שמים' שבאדם – כשהוא עסוק בלימוד התורה, בעניינים רוחניים ונעלים, וה'ארץ' שבאדם – כוח המעשה שבו, לעשות ולפעול בעולם הגשמי, ולהשפיע על יהודים אחרים על-ידי הפצת היהדות; לדאוג שעוד ועוד יהודים יקיימו מצוות מעשיות וכו'.

זוהי ההוראה בעניין "ואברהם זקן בא בימים", שזה עניינו של היהודי הראשון בעולם, שבו התחיל עניין התורה – שהוא חיבר ואיחד את השמים וארץ שבאדם, הן "זקן" – שקנה חכמה, הן "בא בימים" – הפעולה בעולם.

ובזה יובנו ביתר ביאור דברי חז"ל, שבתחילת הבריאה היו "שני אלפים תוהו", ובאלף השלישי בזמן אברהם אבינו התחילו "שני אלפים תורה". אמנם גם קודם אברהם היו צדיקים בעולם שעבדו את ה', אבל זה היה באופן של 'תוהו', ואברהם חידש את עניין התורה.

מבואר בחסידות שבעולם התוהו אין 'התכללות'. אין חיבור ואיחוד של קווים שונים. שם המצב הוא "בזקנה ואינו בימים, בימים ואינו בזקנה" – מי שעוסק בקו התורה אינו עוסק בקו של מעשים טובים ולהפך. החידוש שהתחדש על-ידי אברהם, "שני אלפים תורה", הוא שהתחיל האיחוד והחיבור של שני הקווים, "זקן" ו"בא בימים" יחד.

על-פי לקוטי שיחות כרך ג, עמ' 773

"דירה בתחתונים" – התשובה היא שביצוע השליחות קודם. לכן מבטלים תלמוד תורה ומקיימים את המצווה. אבל אם זו מצווה שאפשר לעשותה על-ידי אחרים, היינו שהשליחות תבצע בכל אופן, כי אז על האדם לדאוג לקנות אור אלוקי בנפשו, ולכן תלמוד תורה קודם.

לאור זה תוסבר שייכות המצוות לעניין "בא בימים" – הפעולה ב'ימים', שהיו 'ימים שלמים':

עניין המצוות הוא לפעול בעולם, וההגדרה של 'העולם הזה הגשמי' היא, שבו קיימות ההגדרות של מקום וזמן (בניגוד לעולמות העליונים שאינם מוגבלים בהגבלות אלו). ובזה גופא ההגבלה של זמן נמוכה יותר מההגבלה של מקום, שכן ההגבלה שבמקום היא רק בכך שיש חלוקה של מיקומים שונים (מזרח אינו מערב ומערב אינו מזרח), ואילו בהגבלה של זמן, מלבד שגם הזמן מחולק (יום ראשון אינו יום שני ולהפך), הרי הוא גם דבר שתמיד משתנה ומתחלף, שזה מורה על הגבלה נחותה יותר (כמבואר בחסידות).

ומכיוון שעניין המצוות הוא לממש את הכוונה "להיות לו יתברך דירה בתחתונים", לכן מדגישים ביחס אליהן את "בא בימים" – יש להחזיר את המצוות בעולם, ובו גופא לא רק בגדרי ה'מקום' אלא גם בגדרי ה'זמן' – לפעול גם בחלק התחתון ביותר שבעולם.

קניין אישי ופעולה בעולם

על-פי זה יתבאר היטב דברי המדרש: "יש לך אדם שהוא בזקנה ואינו בימים, בימים ואינו בזקנה" – בדרך כלל, בטבע בני-אדם, אלה שני תחומים נפרדים. כאשר הנהגת האדם היא על-פי טבעו, בלי עבודת ה' כראוי, הרי שבדרך כלל שני התחומים אינם מתחברים יחד.

"יש לך אדם שהוא בזקנה ואינו בימים" – הוא עוסק בתורה, בזיכרון נפשו, בקניין קניינים רוחניים לעצמו. הוא "זקן שקנה חכמה", אבל "אינו בימים" – אין הוא פועל בעולם. יש יהודים הזקוקים לו, שיקרבו לתורה ומצוות, אך הוא אומר "מה לי ולצרה הזאת", למה לי להתעסק עם העולם! ובפרט בחלק הנחות של העולם, הקשור עם ההגבלה של 'זמן', הנתון תמיד בשינויים. מוטב שאשב בד' אמות של תורה ותפילה, ואף בקיום מצוות מעשיות (שכן גם זה נדרש בשביל שלמות הנפש), אבל אין ענייני לפעול בעולם.

בקצה השני עומד אדם שהוא "בימים ואינו בזקנה". הוא פועל בעולם, משפיע על יהודים אחרים לקרבם לתורה ומצוות, ואפילו על יהודים נחותים שהם בבחינת 'ימים', שמצבם משתנה ומתחלף כל הזמן. יש אנשים שאמנם הם נחותים, אבל מצבם קבוע ויציב. ואילו אלה הם בבחינת 'ימים' אין בהם שום קביעות. היום מצבו כך ולמחרת אחרת. האיש כל הזמן מתחלף ומשתנה. ואף-על-פי-כן האדם מתמסר להפצת היהדות גם לאנשים כאלה, לקרבם לתורה ולמצוות. אבל מי שעוסקים בפעולה בעולם עלולים לשכוח את עצמם, ועלול להיות חסר אצלם ה"זקן" – שקנה חכמה.

זו המעלה המיוחדת שהתורה מספרת על אברהם אבינו, היהודי הראשון ומי ש"התחיל להאיר" באור התורה: "ואברהם זקן בא בימים" – כדי להאיר את העולם באור התורה יש לעסוק בשני התחומים יחד, הן "זקן" הן "בא בימים".

**אלפי יעדים,
נתיב אחד!**

נתיב מדיה - היחיד שמגיע לכל בני הכנסת בארץ

**אלפי בתי כנסת
נהנים כל שבוע
מחלוקת עלוני השבת
בצורה הטובה
והמשתלמת ביותר.**

נתיב מדיה

רוצה שהעלון שלך יגיע ליעד?
טלפון אחד והוא נתיב הכנסות.
074-703-5009

האהבה בואר

נר מצוה
MITZVAH CANDLE

נרות חנוכה - מוכנים להדלקה
עם שמן זית ראוי למאכל מכרמי ארץ ישראל

ופתילות מצמר גפן "ומצוה מן המובחר להדליק בשמן זית ובפתילות (צמר גפן)"
הרב מרדכי אליהו זצ"ל: "טוב שידליק בשמן זית הראוי לאכילה.
ולא בשמן זית למאור, שאפשר שיש בזה מן הזלזול להדליק בשמן פגום"

להזמנה בסיטונאות, טל: 050-6534024

השלוחים של דורות העתיד מדברים

בשנים כתיקונן נערך בשבת קודש זו כינוס השלוחים העולמי • אלפי שלוחים מהעולם כולו מתכנסים יחד, עולים על ציונו הק' של הרבי, שואבים כוחות וממלאים מצברים לעוד שנה של קירוב המוני יהודים לאביהם שבשמיים • השנה נערך הכינוס במתכונת מיוחדת, כשכל אחד נותר במקומו, לנוכח הנגיף שממשיך לשדד מערכות בכל קצווי תבל • אחת המהפכות הכבירות ביותר שהתרחשה בשנה האחרונה, למרות הקורונה ודווקא בחסותה, התחוללה בקרב הדור הצעיר: בני הנוער והסטודנטים • לרגל כינוס השלוחים, פנינו אל עשרה אברכים שיצאו לשליחות הקודש שלהם בשנה האחרונה, במסגרת 'חב"ד בקמפוס' ו'חב"ד לנוער' בישראל וביקשנו לקרוא מפייהם על פועלם בקרב שומעי לקחם בימים אלו

ישראל שוחט

הרב משה שילת מנהל חב"ד בקמפוס וחב"ד לנוער בישראל כן ירבה וכן יפרוץ

ארגוני חב"ד לנוער וחב"ד בקמפוס מונים היום למעלה משבעים שלוחים, שיצאו בשנים האחרונות ומהווים כעשירית מכלל השלוחים בארץ. הארגונים האלו הובילו לאחת המהפכות הגדולות שידעה ארץ ישראל. מאז שהשלוחים יצאו אל הערים והקמפוסים, התקבצו סביבם אלפי צעירים, בני נוער וסטודנטים, והדבר העיד על הצימאון הגדול והצורך הדחוף בפלטפורמות קירוב אלו. כשדובר בפעילות הנוגעת לנשמה של כל אחד, מסתבר שאין ימין ושמאל ("ימין ושמאל תפרוצי ואת ה' תעריצי..."). גם באוניברסיטאות שנחשבו לגרעין קשה ומנותק לכאורה מכל זיק של יהדות, הפעילות מתקבלת בצורה טובה ונפלאה, בייחוד בהיותה מתקיימת בדרכי נועם ובסבר פנים יפות.

מחשבה רבה מושקעת בכל פרט בפעילות השלוחים. צוות של תלמידי חכמים מכין עבור הסטודנטים קורסים עיוניים ומחכימים בלימוד התורה ואלו מגלים בהם עניין רב, משתתפים בהם בהמוניהם, מחכימים ומעשירים את הידע שלהם ואגב כך מתקרבים אל המאור שבתורה. הלימוד אינו תיאורטי: השלוחים עושים הכול על מנת שהמשתתפים יקיימו בהם ובנפשם: ללמוד וללמד על מנת לשמור ולעשות. כחלק משאיפה זו, נערכות ברחבי האוניברסיטאות בארץ מדי שבת בשבתו סעודות שבת משותפות של השלוחים יחד עם הסטודנטים, עשירות במטעמים ובזמירות ומלאות בדברי תורה. לא מעטים מהסטודנטים חווים לראשונה בחייהם את החוויה הנפלאה של סעודת שבת. קשה להפריז בהשפעה העצומה של הסעודות המרוממות על נפשות המשתתפים.

הפעילות בקרב בני הנוער קובעת ברכה לעצמה. זהו דפוס פעילות שהחל לראשונה בארץ הקודש ועל זרי הצלחתו הפך למודל בעולם כולו. נקודת המוצא הבסיסית היא שבני הנוער דורשים התייחסות מיוחדת ואינדיבידואלית, שלא תמיד מתאפשרת במסגרת הפעילות השוטפת של השליח הראשי בעיר, שידיו מלאות עבודה מבוקר עד לילה במסגרת שלל פעולותיו ומוסדותיו הברוכים. עבודה עם נוער דורשת תשומת לב מיוחדת ושואבת מהעוסקים כוח רב.

השלוחים שיצאו לעבוד עם בני הנוער נבחרו בקפידה. למשימת קודש זו נבחרו שלוחים בעלי אישיות קורנת ומיוחדת, שבני הנוער קרובים לליבם ומותאמים לאישיותם. עבור הנערים בנינו תוכניות מגוונות ואטרקטיביות בהתאם לצרכיהם. במרבית מהערים הוקמו מועדוני נוער, בהם הנערים מבלים את זמנם הפנוי. שם הם משחקים, לומדים ונוטלים חלק פעיל במעשי חסד למען הקהילה. הקורונה לא עצרה בעדנו. הפעילות נמשכה ביתר שאת והגיעה למחזות חדשים שעד כה לא היו בהישג ידינו. בסייעתא דשמיא, למרות המגבלות שנוצרו, הצלחנו לשבור שיאים ולרשום היקפים משמעותיים עשרת מונים בכל המישורים.

הרב משה שילת עם בני נוער על רקע אחת המשאיות של תהלכות ל"ג בעומר שיצאו מכפר חב"ד לכל רחבי הארץ

כבר יותר משלושים שנה נוהגים שלוחי חב"ד מרחבי העולם כולו, להתכנס יחד בשלהי חודש חשוון במרכז חב"ד העולמי בניו יורק. למעלה מששת אלפים שלוחים מתכנסים תחת קורת גג אחת. כינוס השלוחים הזה, הוא לא סתם עוד מפגש, אלא הזדמנות מיוחדת עבור השלוחים שאין להם רגע של מנוחה, למלא מצברים ולשאוב כוחות עבור המשך עבודת השליחות שלהם. במהלך הכינוס נערכים דיונים והרצאות בעניינים הנוגעים לשלוחים ולשליחות, כשגולת הכותרת הייתה ההתוועדות עם הרבי, וכיום זו הכניסה אל הציון הק' של הרבי.

מפעל השליחות היה בבית עינו של הרבי. בכל עת מצוא עודד את החסידים לצאת ולהאיר את העולם באור התורה והחסידות. הרבי המשיל את המצב השורר בעולם לשעת שריפה, שבה כל אדם נדרש לעזור ולסייע, להציל כמה שניתן. זוהי שעה שבה אלפי נשמות יהודיות הולכות ותועות בחשכה, מחכות שמישהו יגיע ויאיר להן את הדרך, שעה שדורשת לצאת מאזור הנוחות, ולוותר על הטובה והתועלת האישית עבור יהודי שני.

בתקופה הראשונה, יצאו המוני חסידים אל מדינות שונות ברחבי העולם וקבעו בהן יתר. מדינה אחר מדינה הוארה באור היהדות. בכל מקום נמצאה הכתובת לכל עניין יהודי. אם בתחילה השאיפה הייתה להראות נוכחות יהודית בכל מקום, כיום, לאחר שהמטרה הושגה ברובה, כשכמעט בכל מקום שוכן בית חב"ד, השלוחים שיוצאים כעת מתמקדים בעיקר במטרה להגיע לכל אחד, שאף יהודי לא יישאר מאחור. וכך כל שכונה הופכת לעולם ומלואו ומקבלת את תשומת הלב הדרושה.

השינוי הזה ניכר בעיקר בארגוני חב"ד בקמפוס וחב"ד לנוער שהוקמו בשנים האחרונות כאן בארץ. עשרות אברכים שיצאו אל ערי השדה ומדשאות הקמפוסים להשכלה אקדמית, מקיימים פעילות עם אלפי צעירים וסטודנטים. עד כה כאשר סטודנט או נער רצה לשמוע מעט על יהדות, היה עליו לבוא אל בית חב"ד המרכזי בעיר, המהווה מוקד עלייה עבור האוכלוסייה כולה. כעת, לצעיר ולסטודנט נוצר מקום מיוחד משלו, שליח שנועד לפעול אך ורק עמו, לרדת אל נבכי לבבו ולהשקיע את כולו בהתאם לצרכיו. מאז שהוקמו הארגונים הללו, הפעילות עם בני הנוער והסטודנטים בארץ עלתה עשרות מונים. מועדונים מיוחדים ואטרקטיביים שהוקמו לבני הנוער לצד קורסים מרתקים בבתי מדרש לקהל הסטודנטים, הפכו את הפעילות הזאת למוסד חי ותוסס שסוחף אליו אלפי צעירים.

לרגל כינוס השלוחים (שמתקיים השנה במתכונת קורונה) פנינו אל עשרה שלוחים שפועלים בקרב בני הנוער והסטודנטים. ביקשנו לשוחח דווקא עם שלוחים חדשים, כאלה שיצאו בשנה האחרונה בתקופת הקורונה! ולשמוע מהם על השליחות המיוחדת הזאת. הם, שהתחילו לפעול בזמן משבר, מספקים לנו הצצה מיוחדת ומרתקת על האתגר ושמור השליחות.

הרב אסף פישמן

חב"ד בקמפוס,
אוניברסיטת אילת

מכשירים את הקרע

כמו יעקב אבינו ששלח את יהודה לפניו אל ארץ גושן, גם אנו שלחנו את המודעות והפעילויות לאילת, טרם בואנו למקום. כימים אלו אנו עוברים להתגורר בעיר. בימים האחרונים פרסמנו ברחבי האוניברסיטה אודות הפרויקטים העתידיים המיוחדים ובראשם הקורס המיוחד: 'מבט אל החיים'. ב"ה כבר נרשמו לקורס למעלה מארבעים סטודנטים ואנו מקווים שההגעה שלנו בפועל למקום תגביר את ההיענות.

פעילות בשליחות בעיר מרוחקת כמו אילת דורשת מאמץ גדול. לא הכל נמצא בקרבת מקום ואתה צריך ליצור יותר בכוונות עצמך. אנו עובדים כעת בכמה חזיתות. בעבודה טובה מול הנהלת האוניברסיטה, הצלחנו להביא לכך שההתנכרות של סטודנטים במיזם החסד הארצי של חב"ד בקמפוס תהיה מוכרת ותועיל להם לתואר. אנו משוכנעים ומקווים שבע"ה כך נוכל לפתוח במיזם החסד בקרב קשישים שמסתגרים בביתם בימי הקורונה, בהשתתפותם הפעילה של סטודנטים רבים.

הרב מנחם אלמליח

חב"ד לנוער, ראשון לציון

מנחה חדשה

ליחות היא אתגר. קל וחומר כשמדובר בבני נוער ועל אחת כמה וכמה בימי הקורונה. כמי שיצא לשליחות בשבועות האחרונים, יכול הנני להעיד כי אין זה קל כלל וכלל להתחיל דבר חדש בזמן שבעולם שורר חוסר ודאות מוחלט. ואולם דווקא בזמן כה לא יציב, אנשים מחפשים ורוצים לצקת תוכן בחייהם. הזמן שנדמה כי עצר מלכת גרם לרבים להרהר ברצינות על עצמם ועל הסביבה הקרובה להם, מתוך שאיפה כמוסה להשקיע פחות בחיי החומר ולחפש אחר הרוח. גם בקרב הנערים ניתן לראות בבירור כיצד יצר הסקרנות ועמו הרצון להתעלות גבר בתקופה הזו.

בזמן הקצר שאני פועל בעיר עסקתי בעיקר בריכוז בני הנוער לפעילות ושיעורים. באחד הערבים יצאתי למסור שיעור לקבוצת נערים שפגשתי, הזמנתי אוכל כדי המלך במיוחד עבור השיעור, אך לשווא. האוכל הגיע והנערים לא. כמסיח לפי תומי, אמרתי לשליח שהביא את האוכל שמכיוון שאין שיעור האוכל ייזרק. השליח ביקש שאבוא למסור שיעור לו ולמעגל המקורבים שלו. בדרך חזרה הביתה, פגשתי את הנערים משוטטים ברחובות של עיר ובמקום קיימנו שיעור במתכונת מאולתרת אך מיוחדת שנחרתה היטב בלב המשתתפים הצעירים. למדתי כי הכול בהשגחה פרטית וכי מה שלעתים נראה לא לפי התכנית המקורית יכול להיות משמעותי יותר.

אפיזודה מעניינת אירעה כשיצאתי לחלק מזון לקשישים בעיר יחד עם הנערים. במהלך החלוקה הבחינו הנערים שאני לחוץ מעט ושאלו לאן אני ממחר. אמרתי להם שאני ממחר "ללכת למנחה". בתגובה הם תהו: "על מי אתה אומר מנחה?". הסברתי להם שאת הקדיש אומרים על מישהו אבל מנחה מתפללים למישהו והמישהו הזה הוא הקב"ה. באותו רגע הבנתי את גודל הזכות שנפלה בחלקי לפעול עם הנוער ועליי להרוות את הצימאון שלו.

הרב משה גולדשטיין חב"ד בקמפוס, בית ברל לכתחילה אריבער

שהחלטנו לצאת ולפעול בשליחות בבית ברל, זה היה בזמן הקיץ וחברים רבים הרימו גבה. כולם תהו: לא מצאתם עיתוי מוצלח יותר? הארץ תכף שוב נסגרת והלימודים לא מתקיימים. חכו למועד טוב יותר. אבל אנו החלטנו שנצא למרות הכל. להפתעתנו, כשהגענו אל המקום גילינו עשרות סטודנטים שנשארו במעונות למרות שאין לימודים. הללו העדיפו לבלות את ימי הסגר במעונות מאשר אצל ההורים.

כשהגענו, נפגשתי עם חברי אגודת הסטודנטים ושמעתי מהם על הצימאון הגדול של הסטודנטים. הם משוערים לאירועים שיצקו להם מעט תוכן ומשמעות. מדי שבוע אנו מקיימים שיעור בימי רביעי, שנקרא 'רביעי לבני', עם כיבוד ושתייה ומגיעים הרבה משתתפים. בשבתות אנו עורכים סעודות שבת באוויר הפתוח. היות ואיננו גרים בסמיכות לקמפוס, אנו באים עם הרכב לפני כניסת השבת, מדליקים יחד נרות ועורכים סעודה משותפת ורוויית תכנים עם הסטודנטים ואחר כך חוזרים רגלית, כמעט שעה הליכה.

ספק אם מקימי בית ברל יכולים היו לתאר לעצמם שדווקא במקום כזה תפעם רוח יהודית עם שיעורי תורה פעילים ועוד. רוחם של המייסדים עודה מנשבת במקום. בתחילה הדבר הוליד בקרבנו חששות. אבל עד מהרה גילינו כי המפגש עם הסטודנטים פנים אל פנים, שובר את כל המחיצות ומגלה ניצוצות חבויים. דווקא במקום כזה יש לפעילות קסם מיוחד. חלק גדול מהסטודנטים הם ילידי קיבוצים, שזה המפגש הראשוני שלהם עם המסורת היהודית והם צמאים לשמוע וללמוד. בחג הסוכות היו לא מעט סטודנטים שאמרו לנו בגילוי לב כי זו הפעם הראשונה בחייהם שבה הם מברכים על לולב. המפגש הראשוני הזה הביא להשתתפות פעילה וקבועה בשיעורי תורה ולהליכה מחיל אל חיל.

הרב דוד שחר

חב"ד בקמפוס, מכללות בירושלים

נשמתא דאורייתא

שליחות שלנו יצאנו בין גלי הקורונה. למרות שרבים מהסטודנטים חזרו הביתה ומעונות המגורים התרוקנו, אלו שנותרו מסיבות שונות גילו רצון ומוטיבציה ליתול חלק בפעילות. לנוכח המצב, הסטודנטים חשים צורך לשמור על קשר חברתי כלשהו והם מקפידים להגיע לשיעורים ביתר שאת, כשמעבר לפן החברתי שבשיעור הם שואבים ממנו עידוד וביטחון.

מדהים ומרגש להיווכח כי בימים אלו אגודות הסטודנטים עצמן מעוניינות בשיתופי פעולה עמנו וכך אנו מצליחים להגיע לקהלים נרחבים. עבור הסטודנטים שהורגלו בשגרת חיים מסוימת שהתערערה, שיעורי התורה והפעילויות שלנו הם כמו אוויר לנשימה. במהלך חודש החגים קיימנו פעילות מלאה, עשרות צעירים מרחבי ירושלים זכו לשמוע שופר וליטול לולב, כשאנחנו מגיעים אליהם עד לפתח מקום מגוריהם.

הדילול האנושי באוניברסיטה גרם לי לצאת ולחפש צעירים בעוד מקומות ברחבי ירושלים. באחת הפעמים יצאתי אל רחוב בלפור, שנעשה לרחוב רועש ומלא במחאות והצעתי למפגינים ליתול לולב. באחד מאוהלי המחאה פגשתי סטודנט צעיר והצעתי לו ליתול את הלולב ולברך עליו. הוא סירב בנימוס ובתוך כך סיפר כי הוא מתחיל ללמוד באוניברסיטה על מחשבת ישראל והפילוסופיה היהודית. הוא הסביר שההגות היהודית מעניינת אותו אבל לא המצוות המעשיות. ישבנו ושוחחנו שעה ארוכה. לולב הוא אמנם לא נטל באותו היום, אבל למחרת הוא בא אלי הביתה, ישב בסוכה ובירך על הלולב בשמחה גדולה.

מאז הוא הגיע גם לסעודות שבת ולעוד שיעורים ופעילויות. לאחרונה אמר לי אותו צעיר כי רק עתה הוא מבין עד כמה חסרה הגשמה בלימודי היהדות באוניברסיטה. הוא ביקש ממני שאפנה אותו לבית מדרש לסטודנטים שבו יוכל להשביע את נשמתו.

הרב ישראל שחר

חב"ד לנוער, זכרון יעקב

מרץ נעורים

ל העיר הגענו סמוך ונראה לחדש תשרי. באחד הלילות הראשונים, יצאתי עם הרכב לשוטט בעיר לחפש אחר נערים ולהציע להם להצטרף אל הפעילות. שוטטתי במשך שעה ארוכה ולא העליתי דבר. בסיום השיטוט, ירדתי לתחנת דלק סמוכה. דווקא במקום הזה פגשתי באורח פלא תריסר נערים שישבו בירכתי התחנה. היה נראה שהם יושבים ומחכים שמישהו ייגש אליהם. התיישבתי לידם והתחלנו לדבר. דיברנו במשך זמן רב כשהם שותים בצמא כל הגה. כך נוסדה הקבוצה הראשונה של חב"ד לנוער בזכרון יעקב.

למחרת בבוקר, הספקתי להגיע אל אחד התיכונים הגדולים במקום בטרם יחל הסגר והכל ננעל. העמדת דוכן תפילין עם שופר ושתייה מחוץ לשער, כשאני מסביר לנערים שבשל המצב איאלץ לעמוד בחוץ. הייתה היענות גדולה. אל הדוכן הגיעו עשרות נערים. אחד הנערים סיפר לי לפי תוממו כי יש לו תפילין בבית אך הוא מעולם לא הניח אותן. מתברר שהוריו חגגו לו בר מצווה וקנו לו תפילין מהודרות, אבל מכיוון שיום הבר מצווה חל בחול המועד פסח, הוא אמנם חגג חגיגה גדולה אך כמובן לא הניח תפילין באותו יום ומאז זה נשכח. באתי אליו הביתה, לימדתי אותו להניח תפילין ומאז הוא מניח אותן מדי יום.

הפעילות שלנו גדלה והולכת מידי יום. בשיעורי התורה שלנו משתתפים נערים רבים המתוודעים למושגים חדשים ומשתוקקים לדעת עוד ועוד. מדי יום חמישי משתתפים בני הנוער בחלוקת מזון לקשישים ברחבי האזור. עד מהרה למדתי לגלות כי לנוער שלנו יש מרץ רב. צריך רק לנתב אותו בחכמה לעשייה קדושה.

הרב אפרים פיקרסקי חב"ד בקמפוס, אוניברסיטת בר אילן שרשרת הדבקה

הפעילות הראשונה שערכנו בקמפוס, עם בואנו, הייתה פתיחת קורס 'מבט אל החיים'. זמן קצר לאחר שפרסמנו על הקורס וקראנו להירשם לראיונות אישיים הוצפנו בפניות מסודונטים רבים. במהלך הראיונות התברר לנו כי ההתעניינות הגיעה ממקום בלתי צפוי. מסתבר שפרסומים שליילים שראו אור נגדנו ונגד כוונתנו לפעול בתוככי האוניברסיטה עוררו את התעניינותו של אחד הסטודנטים שביקש לעמוד על טיבנו ולתהות על קנקננו. כך הוא התודע אלינו, התרשם מאוד ושכנע חברים רבים להצטרף. כך נוצר הגרעין הראשון של משתתפי השיעורים הקבועים שלנו.

אותם סטודנטים שגילו בנו עניין, כתוצאה מהפרסום הנגיבי בגנותנו, נטלו חלק פעיל במיום החסד הארצי שנערך לאחרונה מטעם ארגון חב"ד בקמפוס בשיתוף עם אגודת הסטודנטים והם העפילו אל המקום השני.

בשבועות האחרונים הפעילות שלנו גוברת והולכת. בסמסטר הקיץ העברנו, בין היתר, קורס 'מפת התניא' שנערך ב'יום' בהשתתפות עשרות רבות של סטודנטים שלמדו את ספר התניא והתקרבו אל המאור שבתורה.

הרב אליהו לוין חב"ד לנוער, חדרה סאונה יהודית

ההתחלה בשליחות הייתה מאתגרת. ניסינו לפעול באחד מבתי הספר ואף נפגשנו מספר פעמים עם המנהל אך ההרגשה שניתנה לנו הייתה שאיננו רצויים. בדיוק אז באה הקורונה וריככה את כל כיסי ההתנגדות. הצענו למנהל בית הספר פרויקט של חלוקת מנות לקשישים, בהשתתפות בני הנוער. לשמחתנו הרבה לא זו בלבד שהמנהל לא סירב אלא שריתק לכך את כל הצוות.

בעירנו יש בית ספר שהיה מהראשונים בארץ שנאלצו לסגור את שעריהם ולהכניס חלק מהתלמידים לבידוד. החלטנו לנצל את המצב שנוצר וליצור מסגרת אלטרנטיבית עבור הנערים שנותרו בלי בית ספר. הקמנו מעין 'כולל' שפעל בשעות הבוקר והחל את פעילותו בהנחת תפילין מדי בוקר ונמשך בשיעור תורה מעמיק עם ארוחה חמה וטובה. ה'כולל' החזיק מעמד במשך שלושה שבועות רצופים, והנערים הגיעו אליו מדי יום.

כל יום שחולף בשליחות מביא למפגש עם עוד נערים, בכל מפגש כזה אפשר לראות כמה שהנוער משווע לתורה. לעתים המפגש עלול להרתיע. צעיר ישראלי לא רגיל שניגש אליו אברך בעל חזות חסידית ומציע לו להצטרף לשיעור ולפעילות, אבל כשמתפתחת שיחה והלבבות נפתחים, הנער מגלה רצון והתעניינות ומכאן הדרך סלולה.

הרבי הריי"צ המשיל זאת פעם לסאונה רותחת שיושב בה אדם כשמידי פעם מכים בגבו להנאתו ובריאותו. ככל שהסאונה מתחממת יותר, ההכאה מתקבלת בצורה טובה ומהנה יותר. צריך לחמם בצורה הנכונה ואז אפשר לתבוע ולשנות בצורה טובה.

הרב שניאור בקשי חב"ד לנוער, אילת ואמונתו לעד קיימת

בשיחותיו הקדושות אומר הרבי כי בעבודה עם הנוער קיים רוח כפול, כי בגילאים הללו כשהנער צעיר ומעצב את אישיותו הוא כמו שתיל רך. הוא קשוב למדריכיו וההשפעה של הדברים שישפוג בזמן הזה גדולה ועמוקה כך שאת פירותיה ניתן יהיה לקצור מידית ולמשך כל ימי חייו.

לפעמים אנו נתקלים בכך שבעקבות שיעור כלשהו או אירוע מכונן מחליטים נערים לעשות משהו טוב, אבל זה מחזיק רק לזמן קצר. אבל יש פעמים בהן קורים דברים שנחקקים אצלם לעד והם לא זזים מההחלטה שקיבלו ומקפידים עליה בכל התוקף.

זמן קצר אחר שיצאתי לשליחות, אזרתי אומץ והחלטתי לארגן שבת מיוחדת לבני הנוער. שכרנו וילה מפוארת ורחבת ידיים והזמנו לשם קבוצה גדולה של נערים לבוא ולחיות לראשונה שבת שלמה כהלכתה, בצורה חווייתית ומהנה. במהלך השבת התוועדנו יחד עמוק אל תוך הלילה. באותה התוועדות התקבלה החלטה משותפת של שלושה נערים להניח תפילין בכל יום. עד היום הנערים האלו מניחים תפילין מדי יום ביומו.

לאחרונה היו אצלנו שלושה נערים רציניים שתכף עולים לכיתה י"ב, שהשקיעו והקדישו את זמנם הפנוי לטובת לימוד מסכת תמיד. בפעם הראשונה בחייהם הם סיימו מסכת. אחד מהם אפילו זכה לסיים את המסכת בתשעת הימים, וערך 'סיום' גדול.

הרב יהונתן עמוס חב"ד לנוער, קריית אתא לצום בלב ים

אם לפני היציאה לשליחות תכננתי הרים וגבעות, חשבתי שאצליח בכוחי לערוך תוכניות שונות וגדולות על מנת להפוך את כל העיר, כיום אני יכול לומר ששום דבר לא היה מצליח אלמלא הנערים עצמם. את גודל התרומה שלהם לשליחות לא ניתן לכמת במילים. לא אחת ולא שתיים אני חש כי הם אלו שמאתגרים אותי לפעילות.

כך כותב הרבי באחת מאגרות קודשו: "בשביל לפעול על משהו גם בגיל 60, צריך למצוא אצלו את נקודת הנער שבו, שהיא הנקודה הכי חיה ודרכה ניתן לשנות אותו". בפעילות עם הנוער הנקודה הזו מורגשת היטב.

כשהתחילה הקורונה להתפשט חששתי שכעת הכל יעמוד מלכת. אבל כ"ה, בסיוע המאסיבי של הנהלת ארגון חב"ד לנוער ויחד עם הנכונות של הנערים למצוא דרכי פעולה יצירתיות, למרות המגבלות, פעלנו ביתר שאת.

אחד הנערים שמשתתפים בפעילות אצלנו, בא מבית שאינו שומר תורה ומצוות. הוא נער מוכשר שלומד בבית ספר למחוננים. ההיכרות שלו איתנו החלה אחרי שהשתתף באקראי בשיעור אחד, ומאז הניצוץ נדלק והוא התחיל לשמור על קשר הדוק, כשהוא מרבה לשאול ולהתעניין בכל דבר. לאחרונה הוא יצא לקורס מיוחד שנערך בלב ים, ובמהלכו הוא התקשר אלי באחד מימי התענויות, וסיפר לי כיצד למרות החום הגדול והקושי החליט לצום. הוא רק שאל האם יוכל לשתות קצת מים בגלל החום בלי לאכול. היה חשוב לו לדעת שהוא לא הפר את הצום. הסיפור הזה ממחיש את הרצינות התהומית של בני הנוער לכל דבר שבקדושה.

הרב מנחם מענדל מלכא חב"ד לנוער, חולון טופח על מנת להטפח

רצאנו לשליחות בחודש כסלו, ושלושה חודשים לאחר מכן התחילה מגפת הקורונה להתפשט בארץ. אבל כבר בשלושת החודשים הללו הספקנו לפעול הרבה. במהלך הזמן הקצר הפכנו לבני בית בשלושה תיכונים מרכזיים בעיר, ופתחנו מערך שיעורי תורה שמתקיימים שלוש פעמים בשבוע.

באחד התיכונים ההנהלה הכירה בחיבור של בני הנוער לפעילותנו ובהשפעתה הטובה עליהם ופנתה אלינו מיוזמתה בהצעה להקים במקום דוכן תפילין בעת ההפסקה, על מנת לטפח ולשמר את הקשר הטוב שלנו עם התלמידים.

מסגרת הפעילות של חב"ד לנוער הפתיעה אותנו. הגענו בזכותה למקומות רחוקים בזמן קצר יחסית. כיום כבר יש לנו מספר גדול של נערים שהם אצלנו בני בית לכל דבר ועניין.

כשהקורונה פרצה, העולם נעצר והשתתק אבל דווקא אצלנו בחב"ד לנוער נוצר מנוף אדיר לפעילות. ההתחלה הייתה בזכות התמיכה והדחף לפעולה של הנהלת ארגון חב"ד לנוער, אבל עד מהרה השטח תרם לכך את שלו והעצים את זה עשרת מונים. פתאום לנערים התפנה זמן רב והם החליטו למלאות אותו בתוכן, הם השתתפו בשיעורים שנערכו בזום ונרתמו לכל פעולות החסד וחלוקות המזון שקיימנו.

באחת הפעמים הגיעה קבוצה של נערים, שאת רובם לא הכרתי, להשתתף בערב מושקע ומיוחד שארגנו בשטח פתוח ובהתאם לכל ההנחיות. היו אלו נערים שלא הייתה להם כל היכרות קודמת עם תורת ישראל על כל המשתמע מכך. ישבנו יחד ולמדנו את הפסוק "שמע ישראל" על כל המשמעות הגלומה בו.

לאחרונה זכינו לחנוך את הקמת מועדון הנוער המרכזי בחולון. זהו מבנה ייחודי המשתרע על שטח של למעלה מ-150 מ"ר, ומאובזר היטב במיטב השכלולים, המשחקים וציוד הלמידה. השמועה על המבנה עוררה שיח בין בני הנוער בעיר, כולם ציפו לפתיחתו בכליון עיניים וכיום הוא הומה נערים.

נשמרתא דאורייתא

ביאורים מתורת חב"ד לדרף היומי

עירובין פד-קה

כוחות נעלים

רבי מכבד עשירים (עירובין פ"א, א)

יש תמהים למאמר חז"ל "רבי מכבד עשירים".

ולדידי מובן ומבואר הוא על פי אחת הנקודות היסודיות של שיטת הבעל שם טוב, אשר כל ענין בעולם ואפילו קטן שבקטנים הוא בהשגחה פרטית, ובפרט ענינים כוללים הנוגעים לרבים:

עשירים, אנשים אשר ההשגחה העליונה נתנה בידם האמצעים לפעול רבות טובות בעולמו של הקב"ה, בודאי גם כוחות נפשם מתאימים למילוי תפקיד זה, תפקיד העולה פי כמה על תפקידו של איש הבינוני ועל אחת כמה וכמה של איש העני.

ורבינו הקדוש שתקופתו היתה תקופת מעבר בחיי עם ישראל מחיים שלמים, לפי ערך, לחיים של גזירות ורדיפות, ועליו הי' לגייס את כל הכחות בכדי שיעמוד עם ישראל בנסיון זה ויצא שלם ומחוסן, עליו היתה המשימה להתבונן בכל אחד ואחד ולהשתדל לנצל את כל האפשרויות אשר בו. ולכן הביע רגש כבוד כלפי אלו שמלמעלה נתנו להם אפשרויות יתרה, אשר בודאי גם נוצלה להגן על כל הקדוש בישראל, ככל שאר פעולות רבינו הקדוש.

אלא, מתאים להנהגה הכללית בעולם, אשר לכל אחד מבני ישראל נתנה בחירה חפשית, ומנסה ה' אלקים אותו לדעת הישנו אוהב את ה' גו' ושומר מצוותיו ושומע בקולו וגו', גם בזה הבחירה נתונה לכל אחד מהעשירים, וכמו שנאמר ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב את גו' לקיים בבחירתו, כסיום הכתוב, ובחרת בחיים, או ח"ו להיפך.

פשוט אשר אם בעשירים בזה ובכסף הדברים אמורים, על אחת כמה וכמה - עשירים בכח השפעה על הסביבה הקרובה והרחוקה. ומובן גם כן, אשר כיון שיש מנהיג לבירה זה העולם ואין בו דבר לבטלה, מוכרח ניצול פעיל וחיוני של העושר, ואין מספיק כלל וכלל זה שלא ישתמשו בעושר בכיוון בלתי רצוי, כי גם העדר הניצול מפריע סדר הבריאה, כיון שענינה אשר כל החלקים שבה צריכים לסייע באופן פעיל לתכלית הכללית והאחידה.

(אגרות קודש ח"ח ע' כו)

ניסיון העושר

רבי מכבד עשירים (עירובין פ"א, א)

בטעם הדבר - מובא בגליון הש"ס מליקוטי מהרי"ל בשם מהר"ם סגל, "מתוך שרבי עצמו הי' עשיר מופלג, לכך הרגיל עצמו לכבד עשירים, כדי להתלמד להעם שיכבדו ג"כ אותו בשביל עשרו ולא בשביל תורתו".

אבל פנימיות הטעם בזה - שאכן ראויים הם לכבוד, שהרי רואים שהקב"ה מכבדם.

ובהקדמה - שהניסיון של עשירות הוא ניסיון גדול יותר מהניסיון של עניות, שכן, עני אינו יכול לעשות מאומה, משא"כ עשיר שיש לו כסף.

ולדוגמא: כאשר צריכים ליתן כסף עבור ישיבה - טוען אליו היצה"ר: מדוע עליך ליתן את כספך, שהתייגעת עליו - עבור תלמידי הישיבה, אנשים צעירים, שיכולים בעצמם לעבוד (כמו שאתה עובד) ולהרוויח; וכי משום שהם אינם רוצים לעבוד, חייב אתה לעבוד עבורם ולפרנס אותם?!

ויתירה מזה - טוען היצה"ר: אילו היו מקדישים את זמנם בשביל איזה "תכלית", ללמוד דבר המביא תועלת לעולם - הי' מקום שתתמוך בהם בכסף שהתייגעת עליו, בשביל טובת העולם; אבל בשביל תלמידי הישיבה שיושבים ולומדים תורת ה' כפי שלמדוה לפני שנים רבות, דבר שאין לו מקום בימינו אלו, ואינו לפי רוח הזמן - לא כדאי לך לבזבז את כספך!

ומוסיף לטעון, שלא זו בלבד שתלמידי הישיבה אינם מביאים תועלת לעולם, אלא עוד זאת, שהם עצמם מתקלקלים, שגדלים "בטלנים" שאינם ראויים לשום דבר. וא"כ - מסיק היצה"ר - לא זו בלבד שאינך פועל דבר טוב ע"י נתינת הצדקה, אלא אדרבה, הנך מסייע להפוך אנשים צעירים לבעלי-מום ("קאליקעס")!

ומצד החשבון של היצה"ר הנ"ל - הרי זה נסיון גדול ביותר.

וא"כ, כאשר רואים שלמרות גודל הנסיון שבדבר נתן הקב"ה לפלוני עשירות, היינו, שהקב"ה סומך עליו ליתן בידו פקדון ובוטח בו שידע לנצל כדבעי - ראוי הוא שיכבדו אותו.

דוקא רבי בהיותו בעצמו עשיר מופלג ידע מנסיונו ריבוי הנסיונות המתעוררים ע"י עשירות. ביחד עם זה האמין באמונה שלימה שהקב"ה (עצם הטוב) אין כוונתו כלל להכשיל את האדם ואינו מבקש אלא לפי כחו. ז.א. שאדם העשיר שפגע בו - יש לו "כח" נפשי עצום כ"כ שביכולתו לעמוד בכל הנסיונות האמורים ואדרבא להשתמש בעשרו אך ורק בכדי אשר "ישב עולם לפני אלקים" (כהסיום בסוגיא שם).

ואיש בעל כח נעלה כזה - בודאי ראוי לכבדו [נמזה עלינו ללמוד לעשיר באיזה שטח ומובן שתהי' - בנוגע ל"כח" שלו ובמילא גם בנוגע לאחריות שלו].

(תורת מנחם ח"ז ע' 102. אגרות קודש ח"ז ע' ר"ז)

משפיע ומקבל בכל השתלשלות

ישב עולם לפני אלהים חסד ואמת מן ינצרוהו אימתי ישב עולם לפני אלהים בזמן שחסד ואמת מן ינצרוהו (עירובין פ"א, א)

בערוך ערך מן פירש דאיתא בילמדנו אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע ישב עולמך בשווה העניים והעשירים, אמר ליה אם כן חסד ואמת מן ינצרוהו (תדא"ג מהרש"א)

באמת, זה שנבראו עניים יש בזה כוונה עמוקה, דהנה למעלה בכל סדר השתלשלות יש בחי' משפיע ומקבל, דהנה כל סדר השתלשלות הוא בדרך משפיע ומקבל, כמו בחי' זו"נ דאצילות, שבחי' ז"א הוא משפיע לנוקבא, ועל דרך זה למעלה יותר בבחי' חכמה ובינה הוא גם כן בדרך משפיע ומקבל, שחכמה נקרא אב הוא בחי' משפיע, ובינה היא בחי' אם - בחי' מקבל.

ועיין מ"ש בעץ חיים שער י"א הוא שער עתיק יומין פרק א, וז"ל "כי עתיק יומין דאצילות כל עצמותו נעשה משני בחינות אלו מ"ה וב"ן, מ"ה שבו הוא בחי' עתיק דכורא, וב"ן שבו הוא בחי' נוק' דעתיק". ונמצא כי גם בעתיקא קדישא הוא בחי' משפיע ומקבל, ואפי' בכלליות ההשתלשלות בחי' הקו וחוט, הוא ההשפעה הנמשכת מא"ס ית' שלפני הצמצום כו'. ובחי' משפיע ומקבל שבשמות היינו שם הוי' ושם אלקים, שם הוי' הוא בחי' משפיע, ושם אלקים ושם אד' הם בחי' מקבל. וכמו שכתוב וזה' בהיכל קדשו - היכל בגימ' אד', כוס בגימ' אלקים, היינו כלי להשפעת המקבל.

ולפי שיש למעלה בחי' משפיע ומקבל, על כן הוכרח שיהי' למטה

גם כן בחי' משפיע ומקבל בחי' עשיר ועני. ועל ידי יחוד עשיר ועני בחי' משפיע ומקבל למטה, כשהעשיר משפיע להעני, על ידי זה נעשה למעלה גם כן בחי' יחוד משפיע ומקבל, יחוד שם הוי' בשם אלקים.

ובזה נקרא זה בשם יחוד שמשא וסיהרא, דהנה סיהרא נקרא בשם עני, דסיהרא לית לה מגרמה כלום, שאין לה שום אור בפני עצמה כי אם שמקבלת מאור השמש. וזהו פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, לפי שמשא הי' משפיע לבד ולא הי' מקבל משום אדם, והגם שהי' מקבל תורה כמאמר רז"ל משה קיבל תורה מסיני, אך זהו שהי' מקבל רק מלמעלה לבד שהי' מקבל משם הוי', אבל למטה לא הי' מקבל אלא משפיע לבד. אבל יהושע הי' מקבל ממשא, ולזה זקנים שבאותו הדור אמרו אוי לאותה ברושה אוי לאותה כלימה, לפי שאין ערך אור השמש לאור הלבנה.

נמצא ששרש העני והעשיר נמשך משמשא וסיהרא, ולפי שסיהרא לית לה מגרמה כלום על כן עני לית לי' מגרמי' כלום. אך המכוון ממה שסיהרא לית לה מגרמה כלום, זהו בכדי שיהי' יחוד שמשא וסיהרא. וזה המכוון נגמר על ידי השפעת העשיר לעני וזיכוי מה שהעני מזכה להעשיר, כי על ידי שנעשה יחוד עני ועשיר על ידי זה נעשה למעלה גם כן יחוד שמשא בסיהרא כו'.

(ספר המאמרים תרכ"ז ע' תל)

עירובין בין הגוף לנשמה

במחיצות הניכרות דכולי עלמא לא פליגי (דאמרינן בהו גוד אסיק. רש"י) כי פליגי במחיצות שאינן ניכרות רב כו' לא אמר גוד אסיק מחיצתא (בכ"י האי גוונא. רש"י) ושמואל כו' דאמר גוד אסיק מחיצתא (עירובין פ"א, א)

אכסדרה בבקעה כו' רב אמר מותר לטלטל בכולה אמרינן פי תקרה יורד וסותם ושמואל אמר כו' לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם (עירובין פ"ב, ב)

הלכות אלו דגוד אסיק ופי תקרה יורד יבוארו בהקדים מה שפירש האריז"ל ענין עירוב חצרות, דעירוב הוא צירוף ע"ב רי"ו שהם חסד וגבורה (ע"ב גימט' חסד, רי"ו גימט' גבורה), וידוע דחסד הוא בחי' אהבה וגבורה הוא בחי' יראה, ולעבודת ה' צריך האדם לערב ב' מדות אלו.

דהנה בכריאת העולם בתחלה עלה במחשבה לברא העולם במדת הדין (בחי' גבורה), ראה שאין העולם מתקיים שיתף מדת הרחמים (שהוא בחי' חסד), ופירושו הוא כמ"ש בעץ חיים דבתחלה היה בחי' יראה בספירות, על כן לא רצה העילה לדרת ממדרגתו להשפיע אל העלול, שלא תתפגם קדושתו, וכן לא רצה העלול התחתון לעלות לעליון שלא יתבטל ממציאותו, וזהו בחי' עלה במחשבה לברוא במדת הדין היינו במדת היראה.

וזהו ענין עולם התהו, דאי' בכתבי האריז"ל שאורות דתהו היו במדר' עליונה מאורות דתיקון, והיו בבחינת ביטול בתכלית הי' בהם הביטול בבחי' הנחת עצמותו. דהנה טבעו של האור הוא לעלות למעלה, וזה שהוא יורד ונמשך להאיר, הרי זה בחי' ביטול באור, והביטול הוא בבחי' הנחת עצמותו שמיניח עצמו וטבעו, ומבטל עצמו אל אמיתת הכוונה העליונה דלא לתהו בראה אלא לשבת יצרה כו', והגם שירידה הוא, שנעשה האור בבחי' יש כו', הנה באמת הוא ענין הביטול בבחי' הנחת עצמותו, מפני שנרגש בו הכוונה העליונה. אבל באורות דתהו לא הי' הרגש הכוונה העליונה, ולכן לא הי' בהם הביטול דהנחת עצמותם שזהו מצד הרגש זה.

ולאידך גיסא, בחי' הכלי של הספי' דתהו היו בבחי' יש, ולא היה בהם בחי' ביטול היש לאין כל כך לפי ערך גודל האין דהאור שהי' בבחי' אין יותר מדאי. והי' האור עולה ונכלל בהתגברות יתירה, שהאור היה בבחי' אין ביותר והכלי בבחי' יש ביותר. וזהו ענין סיכת שבירת הכלים דתהו.

בין "תהו" ל"תיקון"

אמנם התיקון היה שנבראו במדת אהבה, שהעילה תרד ותשפיע והעלול יעלה ויקבל, אבל עדיין שיתף מדת הרחמים למדת הדין,

דמכל מקום צריך להיות בחי' יראה, שלא יעלה העלול למעלה ממדרגתו וכן שלא ירד העליון למטה יותר מהאור, כי אם עד תחום הראוי לו. והיינו שלא תהיה הכלי בתכלית ביטול היש יותר מדאי כמו האור ונכלל ממש באור שזה ג"כ בלתי מתקיים (וכמו שמצאנו בנשמות הגבוהות שעלו למעלה עם בחי' הכלים כחונך ואלי' שעלו בגופם למעלה).

וכן לאידך גיסא שלא ירד העליון למטה יותר מהאור, והוא שלא ירד האור מאין ליש ביותר, בתוקף ההתגלות ובתוקף הישות ביותר, והכלי בלא בחי' ביטול היש כלל. כי על ידי זה הנה הכלי תוסיף כח להמשיכו ליש ביותר, שאז זה וזה גורם יחדיו שיהיו יש גמור ונפרד לגמרי במדר' תחתונה ביותר, וכמו הנפילים היו בארץ כו', דשרש הנפילים הוא מבחי' ישות האור, והיינו שנמשכו האורות בבחי' יש ביותר.

והמדרי' הנרצית היא שהאור הוא בבחי' מאין ליש ובבחינת ירידה והתיישבות בהכלי והכלי הוא בבחי' ביטול היש לאין במציגה נכונה, באופן שיהי' התחברות והתכללות האור והכלי. והוא ע"י הביטול בבחי' הנחת עצמותו, שלא להיות כפי טבע עצמו ולא כפי רצונו העצמי כ"א כפי הכוונה העליונה.

וזהו ענין העירוב, דקודם שערבו צריך להיות בחי' יראה לחוד, דהיינו שלא להכניס מהחצרות לבתים, דכיון דהחצרות הן רשות לכל החברים צריכים אנו לחשבו כרה"ר והו"ל כמעבר חול בקודש, וכן שלא להוציא מהבתים לחצרות דהו"ל כמוציא קודש לחול. אבל כשערבו, עירוב הוא ע"ב רי"ו, בחי' אהבה משותף לבחי' יראה, אזי מותר להכניס מהחצרות לבתים ולהוציא מהבתים לחצרות, אבל בחי' היראה צריך להיות, שלא להוציא לרה"ר גמורה.

וכן ג"כ בעבודת ה' צריך האדם לערב ב' מדות אלו, שהעליון ירד והתחתון יעלה (שהוא בחי' אהבה) אבל לא ירד העליון ולא יעלה התחתון יותר מן הראוי (בחי' יראה).

דהנה בכל אדם יש בו נשמה האלקית ונפש הבהמית, הנפש האלקית הוא בבחי' אין וביטול בעצם מהותו, להיותו אלקות בעצם, ויש בו טבע העלי' למעלה וכמ"ש רוח האדם (היינו הנשמה) העולה הוא למעלה, והנפש הבהמית הוא בחי' רוח הבהמה היורדת למטה בבחי' ישות וחומריות, וירדה הנשמה ונתלבשה בגוף ונה"ב שיהי' בבחי' התחברות והתכללות, והוא שהנפש האלקית עם היותו בבחי' עלי' למעלה יהי' בבחי' ירידה היפך טבעו, להתלבש בנפש הבהמית להחיותו ולהאיר, והנפש הבהמית יהי' בבחי' ביטול וכלי להנפש האלקית לקבל אורו ולחיות ממנו.

איזון נכון לנשמה ולגוף

דהנה יש מי שנשמתו בשרשה היא מבחי' אין במעלה יתירה, ועל כן גם בירידתה למטה אינה מתעלמת בגוף, והנשמה היא בהתגלות. וכידוע שיש חילוקי מדרי' בנשמות, דאותן נשמות שהן במדר' תחתונה הרי הן מתעלמות יותר בגוף ונה"ב, ונשמות שהן במדר' עליונה יותר אינן מתעלמות בהתלבשותן בנה"ב. ואור הנשמה הוא בהתגלות יותר שנרגש בו ענין אלקי ומתפעל בו, והוא מה שתיכף יתפעל במוחו בגדולת ה' ומתבטל לאין האלקי בנקל מאד שזהו משום שנשמתו היא במדר' עליונה ביותר. ואמנם גופו שהוא הנה"ב שנק' בהמה היא גסה ביותר והיינו בכל מדות רעות וכלי ביטול היש כלל, ואין לאור הנשמה שייכות אל הגוף ונה"ב כלל. דהגם שמצד הנשמה הוא מתפעל מאד בענין אלקי ופועל בו הזזה גדולה ומתבטל באמת, אין זה נוגע אל הגוף כלל, וכשבא לדבר תאוה לא יוכל לכבוש רוח תאוותו, מפני שהגוף גס ועב בעצם והנשמה אין לה שייכות אל הגוף לשלוט על רוח תאוותו.

וכמו שרואין בכמה בני אדם הפכיים כאלו דבשעה אחת הוא טוב לגמרי ובשעה הב' הוא להיפך לגמרי, והיינו שזה מצד הנשמה והוא אמת לפי שעה דכאשר מתעורר מצד הנשמה הוא טוב באמת, וזה מצד הגוף. עד שגם בזמנים שהן עת רצון מלמעלה וכמו בעשרת ימי תשובה אזי הוא מתפעל מאד בנפשו בקירוב אמיתי לפי שעה ובהתעוררות תשובה גדולה, הרי זה רק לפי שעה ואינה שייכת כלל להגוף ונה"ב, ועל כן כאשר רצא מההתעוררות ובפרט בהמשך איזה זמן מה, אינו נשאר מהקודם מאומה ואינו יכול לשלוט כלל על רוח תאוותיו או שאינו חושב

בזה כלל לשלוט על הטבעית שלו, וזהו מפני שההתעוררות הי' מצד הנשמה לבד ולא הי' בבחי' שייכות אל הגוף ואין להגוף חלק בזה שיתעורר גם הוא בתשובה.

וכמו כן הוא ג"כ בעבודה בתפלה שיכולה להיות התעוררות גדולה בתפלה מצד הנפש האלוקית ואינו בבחי' שייכות כלל להנפש הבהמית, ולאחר התפלה אינו נשאר אפי' רושם ממנה, ועל כן כאשר בא לאיזה דבר תאוה אינו יכול לכבוש רוח תאוותו וגם אינו חושב כלל לאכפי' עצמו, דכאשר הוא בעניני הגוף אין להנשמה חלק בזה שתפעול על הגוף והטבעית, דכשם שבהתעוררות אין חלק להנה"ב, כמו"כ כשהוא בעניני העולם אין בזה חלק להנה"א, והיינו שאין להנשמה והגוף שייכות זה לזה, וכל א' מהם עומד על טבעו העצמי, הנשמה היא בבחי' אין ביותר והגוף הוא בבחי' היש ביותר, ושניהם אינם כפי הכוונה האמיתית כלל, דהכוונה היא להאיר את הגוף לתקנו ולזכור ולהאיר חלקו בעולם, והיינו שכל עבודת הנשמה הי' בבחי' שייכות אל הגוף ונה"ט.

ועל יסוד זה הוסדו ההלכות במסכתין, מסכת עירובין: שירד העליון למטה – ההלכה דפי תקרה יורד, שיעלה התחתון למעלה – ההלכה דגוד אסיק, ושלא ירד יותר מהראוי ולא יעלה יותר מהראוי – כההיא דלחיים שאמרו לא פחות מ' טפחים, וקורה דמבוי שהיא למעלה מעשרים אמה ימעט.

(כתר שם טוב שמש, ע"פ המשך בשעה שהקדימו – תער"ב פרקים רצו-שא)

נשמה יתרה במקום תפילין

יכול יניח אדם תפילין בשבתות וימים טובים ת"ל והיה לך לאות על ירך מי שצריכין אות יצאו אלו שהן נופן אות. . שבת לאו זמן תפילין (עירובין צו, א)

הטעם לזה הוא דהנה אמרו רז"ל שבשבת מאירה נשמה יתירה, ולמדו ממה שכתוב שבת וינפש. ולהבין ענין הנשמה יתירה, שהרי אין מרגישין בה כלל.

ויובן בהקדים דכתיב ואהבת את הוי' אלקיך, ולכאורה אינו מובן איך שייך ציווי על אהבה, שהרי אי אפשר לצוות אדם לאהוב מה שלא אוהב רק בדרך קבלת עול. אך הענין שאין הציווי על האהבה, אלא האצווי הוא על ההתבוננות. ולכן נסמך פסוק ואהבת לפסוק הוי"ה אחד דלעיל מניה, כי על ידי ההתבוננות אין שהוא אחד דהיינו בשמים וארץ וד' רוחות העולם, והיינו לפי שכולא קמ' כלא חשיב ממש, לפי ששרש העולמות הוא רק מבחי' שם והארה בעלמא וכו', על ידי זה ממילא יהיה ואהבת שנעשה לו רצון ותשוקה לעצמות אור א"ס כו'.

והיינו משום שהמדות הן לפי ערך השכל, כדכתיב לפי שכלו יהולל איש (איש היינו מדות, ואדם הוא תואר השכלי), ועל כן נקראים חכמה ובינה אב ואם ומדות אהבה ויראה נקראים בן ובת, לפי שגולדו מן השכל וההתבוננות כמו אב ואם המולידים. והנה כל זה הוא בכל ששת ימי המעשה שנאמר בהו ששת ימים תעבוד. והעבודה

היא בחי' פולחנא דרחימותא, כי היא בחי' עבודה ויגיעה, שאי אפשר להיות הולדת והמשכת האהבה מההתבוננות אלא אם כן יתייגע לקשר דעתו בחזק, ונצרך לזה כל ה"ט מלאכות ברוחניות הזורע והחורש כו' כמו שכתוב במ"א. ובחי' אהבה זו שבחול היא רק האהבה הנמשכת מהשכל וההתבוננות כו'.

אבל בשבת ניתוסף בכל אחד נשמה יתירה, והיינו שגולד בכנסת ישראל דבר חדש ממש מה שאין נמצא בהם בחול. והיינו בחי' אהבה ורצון לה' שלמעלה מן השכל וההתבוננות. כי הנה אית רצון ואית רצון פ' אית רצון שגולד מהשכל וההתבוננות ונקרא רצון התחתון, לפי שבחי' רצון זה נולד מהשכל והרי הוא למטה מהחכמה ובינה ונולד ונמשך מהם. אבל אית בחינת רצון העליון שלמעלה מעלה מהחכמה. וגילוי בחי' זו בנפש האדם הוא בחינת האהבה שאינה נולדת מהתבוננות השכל, אלא היא אהבה פשוטה שלמעלה מן השכל שזהו בחי' יחידה שבנפש שלמעלה מהחכמה, וכמו על דרך משל כאשר יחפוץ האדם בחפץ ורצון לאיזה דבר הנוגע לעצם הנפש ממש וגורם לו לעשות דברים שלא על פי הדעת והשכל כלל, כי רצון זה עמוק עמוק מהשכל כו', וכנודע שיש בחי' רצון שלמעלה מהשכל, על דרך אמרם כך עלה במחשבה ואין טעם לרצון.

ובחינת אהבה ורצון זה לה' מתגלה בנפש אדם ביום השבת דוקא, והיא בחינת אהבה רבה שהיא באה מלמעלה למטה בנפש האלקית בשבת, דהיינו שאין האהבה לפי ערך השכל וההתבוננות לבד רק היא למעלה מהשכל ונמשכת מבחי' רצון העליון שלמעלה מהחכמה. דהנה בדרך כלל יש בכל אחד ואחד מישראל שתי בחינות – מקיף ופנימי, והם כוללים ה' מדרגות שבנשמה נר"צ ח"י, נר"צ הם בחי' פנימי' המתלבשי' בגוף, נשמה במוח, ורוח בלב (בחי' רוח החי' או מדות שבלב), ונפש בכבד, אבל חי' יחידה הם בחי' מקיפי' של הנשמה, ובשבת מאיר בחי' המקיף של הנשמה.

וזהו ענין הנשמה יתירה דהיינו התגלות בחי' מקיף מבחי' יחידה, ונקרא נשמת כל חי, כמו שכתוב ומשביע לכל חי רצון, שגילוי רצון העליון נמשך בבחי' הנק' כל חי, ומשם נמשך להיות רצון יראוי יעשה שיתגלה בהם הרצון העליון, שבכל ימי החול הוא בבחי' מקיף ואינו מאיר בפנימי', ובשבת מאיר בבחי' פנימיות. והנה כשמאיר בחי' יחידה או אין צריך לעבודה בבחינת אתכפיא, משום שהרצון העליון חודר בכל חלקי הנפש ומושך אותם בדרך ממילא, וזהו השבייתה דשבת מהמעשה והעבודה דששת ימי החול.

ועל כן אמרו רז"ל שבת לאו זמן תפילין, כי תפילין הוא המשכת בחי' מקיפים, כי תפילין נושאים אותם על גבי הראש, והיינו שאינו מאיר בפנימיות כמו בשבת כנ"ל, אלא שעדיין צריך לייגע את עצמו לשעבד לבו ומוחו כמ"ש בשו"ע, והוא על דרך העבודה בששת ימי המעשה כנ"ל. אך בשבת שמאיר בחי' המקיף של ימי החול בבחי' פנימיות ע"כ אינו צריך לתפילין.

(ע"פ תורה אור ויקהל פז, ג. תורת שמואל תרכ"ז ע' עה. סה"מ עת"ר ר' ע"א. לקוטי שיחות חל"ט ע' 28. שם משמואל פ' תולדות תרד"ע)

רבי שמעון אומר מקום שהתירו לך חכמים משלך נתנו לך: רבי שמעון היבא קאי, התם קאי, דתנן מי שהחשיך חוץ לתחום אפילו אמה אחת לא יכנס, ר' שמעון אומר אפי' חמש עשרה אמה יכנס, לפי שאין המשווחות ממצעין את המדות:

שלא התירו לך אלא משום שבות: היבא קאי, התם קאי, דקאמר תנא קמא קושרה, ואמר ליה רבי שמעון עונבה, עניבה דלא אתי לידי חיוב חטאת שרו ליה רבנן, קשירה דאתי לידי חיוב חטאת לא שרו ליה רבנן:

קושרה. בנימת כנור שנפסקה, ופליג ר"ש לעיל ואמר דברייתא עונבה, ואמר הכא טעמא למילתיה. . . והכי קאמר ר"ש לת"ק, אע"פ שהחליטו במחשיך חוץ לתחום, מחמיר אנו בנימת כנור, דהתם משלך נתנו לך, אבל כאן לא התירו אלא שבות (כ"ט)

לכאורה לפירוש רש"י, אינו מובן מדוע קס"ד ששיטתו של רבי שמעון להקל במי שהחשיך חוץ לתחום תגרום להקל בקשירת נימת כנור, שלכן עליו להבהיר שאינו מקיל בקשירה היות ואתי לידי חיוב חטאת?

ובכלל צריך להבין: שאלת קשירת נימת כנור שנפסקה נשנתה לפני כמה וכמה משניות, ואם כן הו"ל לרבינו הקדוש לשנות דברי ר"ש על המשנה שם, ומהי שייכותם דיוקא כאן, בשאלת שרץ שנמצא במקדש, אם מוציאו בהמינו שלא לשהות את הטומאה, או בצבת של עץ שלא לרבות את הטומאה?

ויש לומר שנידון סוגיא זו הוא בשאלה כללית: מה מכריע, ריבוי הכמות או גודל האיכות.

ולדוגמא, הא דקיימא לן בהלכות שבת גבי חולה שיש בו סכנה, ש"אם היה צריך בשר, שוחטין לו, ואין אומרים נאכלנו נבלה שהיא איסור לאו ואל נחלל עליו שבת שהיא איסור סקילה, כי .. בנבלה .. יש איסור מן התורה בכל אכילה ואכילה, מה שאין כן בשחיטה אינו עושה אלא איסור אחד, אף על פי שהוא חמור" (שו"ע) הרב סימן שכח סט"ז, ע"ש. היינו שמעדיפים לעבור על עבירה חמורה – איסור שבת שהוא איסור סקילה,

הדרך למסכת עירובין

מה מכריע – כמות או איכות?

העולמות, כך גם כל יהודי מצד עצמו הוא למעלה מכל עניני העולם, בדוגמת שבת; אלא שבנוגע לימי החול צייתה התורה "ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך", אבל התעסקותו של יהודי בענייני חולין היא צמצום והשפלה לגביו.

מהותו העצמית של כל יהודי היא בבחי' שבת – שביטה ומנוחה מעובדין דחול.

ולכן יש אצל כל יהודי שני הדינים הנ"ל (איסור עשיית מלאכה, ואיסור יציאה חוץ לתחום), גם בימי החול:

משמעותו של איסור "עשיית מלאכה בשבת" היא שאסור ליהודי להכניס לתוך מוחו ושכלו מילי דעלמא ועובדין דחול. וכל התעסקותו בקיום הציווי "ועשית כל מלאכתך" היא רק בכוחותיו החיצוניים, אבל לא בכוחותיו הפנימיים והנעלים, כי הם צריכים להיות מוקדשים לתורה ועבודה, וכמאמר הכתוב "יגיע כפיך כי תאכל גו'" – כפיך דווקא, אבל לא יגיעת המוח והלב. וכאשר האדם מכניס עובדין דחול לתוך מוחו ושכלו, בחי' שבת שבו, הרי שנעשה בהם חלל ומקום פנוי, כנ"ל בפירוש חילול שבת – עשיית חלל בשבת מהרגש אלוהי.

והנה גם מי שאינו מכניס את עסקיו לתוך ה"שבת" שלו, עליו לדעת שישנה עוד אזהרה, והוא "איסור יציאה חוץ לתחום". ומשמעות איסור זה בעבודת האדם היא, אשר "בשבת" – בזמן המוקדש לקביעות עתים לתורה ובזמן השייך לקיום מצוות, אזי גם בכוחות החיצוניים שלו (ברגליו) אסור לצאת חוץ לתחום – מחוץ לעניין התורה ומצוות, כי התורה צריכה להיות "ערוכה בכל רמ"ח אברים". ועל דרך זה בזמן התפלה, עשיית מצוה וכו'.

דחיית הטומאה

וזו שייכות המשנה האחרונה במסכת עירובין, העוסקת בדין "שרץ שנמצא במקדש", לתוכנה של המסכת. משום שגם לאחר קיומן של כל ההוראות שבמס' שבת ועירובין בשביטת מוחו ממלאכה, ובזהירות שב"שבת" הפנימית שלו אזי גם "רגליו" ימצאו בתוך התחום, בכל זאת עדיין אפשר שיימצא "שרץ" במקדש שלו, כי טומאת שרץ אינה טומאה היוצאת מגופו אלא שבאה מבחוץ, ובהיות שהעולם לא נודרך עדיין, הרי מצד חומריות העולם ישנה אפשרות של מציאות שרץ במקדשו, ואף שיתכן שהוא מצדו אינו שייך לזה והטומאה אינה מצדו, בכל זאת לכל הדעות חייב הוא להוציאה מן המקדש.

ומחלוקת התנאים היא באיזה אופן יש להוציא את הטומאה, אם "להוציאה בהמינו" דהיינו להוציא את הטומאה על ידי אופן עבודה של התעסקות והתלבשות, ואף ש"המתאבק עם מנוול מתנוול גם כן" (תניא פכ"ח), כדאי הוא בכדי שלא להשהות את הטומאה, או שהעבודה צריכה להיות – הוזהירות שלא ליגע בשרץ אפילו בלבשויו, ולחפש "צבת של עץ" ולהוציאו בה, ובלשון התניא (שם) שבשעת מעשה "יעשה עצמו כלא יודע כו'", ובשביל להתגבר על הבלבולים "צריך קביעות עתים ושעת הכושר" לעסוק בהוצאת הטומאה, היינו שלא להרבות בטומאה, בכדי שלא יתנוול על ידי זה, אף שעל ידי זה ישהה את התיקון.

אמנם עכשיו שנמצאים אנו סמוך לביאת המשיח, וכבר כלו כל הקצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה, שהתשובה הרי היא "בשעתא חדא וברגעא חדא", ותשובה מאהבה רבה מהפכת טמא לטהור, הרי פשוט שהזכות והחובה על כל אחד לבער את רוח הטומאה מן הארץ על ידי הפצת המעיינות חוצה, ולקרב ולמהר את ה"קא אתי מר" בקרוב ממש.

(לקוטי שיחות ח"י א' ע' 63 ואילך)

מאשר לעבור על הרבה לאוין, כי ריבוי הכמות מכריע את גודל האיכות.

וזהו השאלה גבי שרץ שנמצא במקדש, וכדאמרינן בגמרא "מר סבר שהויי טומאה עדיף (כי עד שימצא צבת תשתהה הטומאה יותר זמן, היינו ריבוי הכמות) ומר סבר אפויי טומאה עדיף" (כי אם יקח אותה באבנטו, יטמא גם האבנט, היינו הגדלת איכות הטומאה).

והנה גם ב' האופנים בתיקון הכנור – קשירה ועניבה – תלויים באותה שאלה:

בקשירה עלול הוא להיכשל בחיוב חטאת, היינו חומר של איכות, ביחס לעניבה שאינה אלא דרבנן, כיון שאינה קשר של קיימא הואיל ועלולה להינתק. אמנם מצד זה גופא הרי יש חומר בעניבה, כי היות ואינה עומדת להתקיים, יתכן שיהיה צורך לתקן את הכינור ולעונבו עוד כמה וכמה פעמים – חומר של כמות.

וזהו גם השאלה בנוגע למי שהחשיך מחוץ לתחום. דהנה הטעם להתיר לו להכנס לתחום הוא מצד עונג שבת (דזהו הטעם בכלל לעירובי חצרות ושיטופי מבואות, כמבואר בריש סימן שצה, ועד"ז י"ל בעירובי תחומין, כמבואר בשו"ע הרב סי' רמט ס"ב "שכשאינו במקום ישוב בטוח אין לו עונג שבת כלל"), ומובן שכל רגע ורגע שנמצא מחוץ לתחום, הרי הוא מבטל עונג שבת – בריבוי הכמות. ולאידך, הכניסה לתוך התחום היא פעולה חד פעמית, אבל היא יותר חמורה מביטול עונג שבת (גודל האיכות).

ואם כן מובן שהיות ושיטת רבי שמעון היא שריבוי הכמות מכריע לעבור בשבילו איסור באיכות גדולה יותר (שלכן יכנס לתוך התחום כדי להימנע מביטול עונג שבת כל רגע כנ"ל), לכן בשאלה בנוגע לנימת כינור שנפסקה, קס"ד שלפי ר"ש נכריע לקושרה כדי שיעבור על איסור חמור פעם אחת מאשר לעונבה כמה פעמים כנ"ל, ומשום הכי צריך לאפוקי שכאן לא התירה, כי כשגודל האיכות הוא באיסור דאורייתא, אין להקל בשביל להימנע מלעבור על כמה שבותים דרבנן (וראה עד"ז בשו"ע הרב סימן שכ"ח שם בנוגע להחם יין בשביל החולה, ע"ש).

המוח – שבת שבאדם

והנה מבואר בכתבי האריז"ל שמשמעות "חילול שבת" בכל מלאכה שעושים ח"ו, היא שעושים "חלל" ומקום פנוי בקדושת השבת, זאת כתוצאה מ"הכנסת קליפה בשבת". אבל איסור יציאה מחוץ לתחום הוא כי היות ובנשמת כל איש ישראל מאיר אור השבת, לכן ביציאתו הוא פועל פעולה הפוכה משאר המלאכות: הוא מוציא עמו את קדושת השבת למקום הקליפות.

וכיון שכן הרי מובן שאיסורה של הוצאה חוץ לתחום נמשך כל זמן שהייתו שם, היינו שהאיסור דיציאה חוץ לתחום אינה מצד פעולת היציאה עצמה, אלא מצד התוצאה שנעשית על ידי זה, שנמצא חוץ לתחום במקום שהוא אסור וקשור בידי הקליפות. ולכן סבירא ליה לרבי שמעון ש"יכנס", היינו שבאם מותר להכנס הוא צריך להכנס (ולא רק שהרשות בידו להכנס), בכדי שלא תימשך שהייתו במקום הקליפות.

והעניין בעבודת האדם:

עיקר מציאותו של יהודי היא נפשו האלוקית שהיא "חלק אלוהה ממעל ממש", ולכן כמו שהקב"ה בכבודו ובעצמו מרומם הוא באין ערוך מהעולמות (עד כי עשרת המאמרות שבהם נברא העולם נקראים אצלו "מילין דהדיוטא" (זהר ח"ג קמט, ב)), ואין זה אלא שמצמצם את עצמו לברוא ולהוות את

א חסיד ישיע פארבריינגען

עם הגה"ח הרב שניאור זלמן גופין,

משפיע ישיבת חומכי תמימים המרכזית כפר חב"ד

אמת מארץ תצמח

מדוע הפרי מתחיל לצמוח רק כשהגרעין נרקב בתוך האדמה? איך הצליח הרשב"א לעשות דברים שונים ולזהות שקוע בכל אחד מהם? על מה חשבו הבחורים בשעה שניגנו ומה העיר להם כ"ק אדמו"ר הרש"ב? וכיצד יהודי יכול לשבת ולהתוועד בנחת אם הוא יודע שהולכת וקרבה שעת הטיסה שלו?

הצמיחה שבארץ המצמיח על ידו עץ נושא פירות משובחים. אם יניחו את הגרעין על השולחן וישקו אותו במים, הוא אכן יירקב, אבל לא יצמח ממנו מאומה.

באחד המאמרים מסביר הרבי הרש"ב נ"ע, מדוע דווקא כאשר הגרעין נרקב באדמה הוא מצמיח: כיוון שהריקבון צריך להיות ב'מקום הצמיחה', בתוך האדמה, שם נמצא דבר ה' של "תוצא הארץ", וממנו נובע כוח הצמיחה שבארץ. כאשר הגרעין נרקב באדמה, הוא מתבטל לדבר ה' שבתוך האדמה ואז מתעורר בו כוח הצמיחה; אולם כאשר הגרעין נמצא במקום אחר שאינו 'מקום הצמיחה', לא יצמח ממנו מאומה.

כך הם פני הדברים גם ברוחניות. חשבון הנפש ומרידות על המצב הרוחני מסמלים את הריקבון, את ביטול הציור. לצד זאת, חשוב מאוד לשים לב היכן נרקב הגרעין. יש ריקבון הגורם לצמיחה ופריחה ורוחנית, אך יש גם ריקבון המביא לשבירה ודכדוך.

אם הסיבה לחשבון הנפש היא כי אינך מרוצה מעצמך, אין לך סיפוק, רצית להגיע להישגים טובים יותר ולא הצלחת, ועל כך הנך עורך את חשבון הנפש - חשבון זה יביא לנפילת הרוח. זהו ריקבון שלא ב'מקום הצמיחה', והתוצאה של חשבון כזה היא דכדוך ומסקנות שליליות. האדם יכול להגיע למצב שהוא אומר לעצמו: אם המצב הוא כך, אולי עדיף לעזוב את זה ולחפש קריירה מצליחה יותר...

הדרך הנכונה היא, כאשר הריקבון נעשה ב'מקום הצמיחה'. הביטול הוא כלפי האמת האלוקית. לאחר שהאדם 'נכנס' אל תוך העניין האלוקי, הוא לומד חסידות בעיון ומבין במוחו את האמת של הקב"ה, מורגש בו מהי הכוונה העליונה ומה ה' רוצה ממנו, ומתוך כך הוא מגיע למסקנה שההבנה, הלימוד והתפילה שלו לא נוגעים לו באמת - זהו ריקבון שב'מקום הצמיחה'.

כאשר אחרי כל הלימוד האדם מרגיש שהכול עדיין בגדר לבוש, עדיין יש לו ישות מההבנה, ולכן הוא צריך להתפלל ולחשוב אדעתא דנפשיה על כך שבכל נבוא יש דבר ה' המקיים אותו, והוא מנסה להתקרב לעניין יותר באמת - זהו ריקבון ב'מקום הצמיחה': זה לא נובע מחוסר סיפוק והגדלת הישות, אלא להפך - האמת של העניין נוגעת לאדם. ריקבון כזה אינו גורם לייאוש אלא לצמיחה אמיתית. בעקבותיה ההבנה בענייני החסידות תהיה יותר אמיתית, וגם התפילה וההתוועדות יהיו יותר אמיתיות. אין כאן נפילת רוח. יש אמנם מרידות וכאב, אבל הם רק יביאו יותר מסירות והשקעה; הם יצמיחו עץ נושא פירות. חיים אחרים ומשמעותיים יותר.

היה חסיד נודע בשם ר' זלמן משה היצחקי. הוא היה עובד ה' אמיתי. הוא היה מבטל את כל המדרגות, והיה דורש מעצמו כל הזמן בצורה החריפה והתובענית ביותר. הוא רצה לצאת כל הזמן מהציור שסיגל לעצמו. אבל דבר זה לא הביא אותו אף פעם לייאוש ונפילה, אלא להפך, להגביר עוד ועוד את היגיעה בעבודת ה'. על אף שר' זלמן משה היה תובע מעצמו ללא שום פשרות, הניגון שהיה חביב עליו יותר מכל הוא הניגון על המילים "אשרינו מה טוב חלקנו". על מה יש לשיר "אשרינו" אם האדם כל כך מרוחק מהאמת? אלא שעצם החיפוש אחרי האמת וההתייחסות להגיע אליה היא-היא סיבה לשמחה. כי כאמור, החיפוש אחרי האמת לא היה באופן שהביא לייאוש ונפילת רוח, אלא אדרבה, החיפוש היה מנוף להגיע קרוב

מסופר על חסיד שנכנס ליחידות אצל כ"ק אדמו"ר הזקן והתלונן שעבודתו אינה אמיתית. תוך כדי שהוא מפרט את הדברים, הוסיף החסיד והתאונן על כך שגם תלונה זו בעצמה איננה אמיתית, והוסיף כי גם העובדה שהוא מתאונן על העדר האמת שבתלונה - היא לא באמת... וכך המשיך לייסר את עצמו גם על תלונותיו הבאות כי גם הן אינן אמיתיות, עד שבפעם השביעית הוא נפל מתעלף. הגיב על כך אדמו"ר הזקן ואמר, שההתעלפות מעידה על כך שבפעם הזאת דברי החסיד נבעו מנקודת האמת שלו.

תוכנו של הסיפור הזה הוא קילוף והסרת הלבושים. בכל פעם שאותו חסיד חש בקרבו שעבודתו איננה אמיתית והתלונן על כך, הוא הסיר מעצמו לבוש מזויף נוסף, ובכל פעם הוא התקרב יותר ויותר אל האמת, עד שלאחר שהשיל את כל הלבושים הוא אכן הגיע לאמת הפנימית שלו והתעלף. דבר זה אף אושר על ידי אדמו"ר הזקן. ראו שאכן זה נגע לו באמת, עד שהדבר הביא לתוצאה מוחשית של טלטול כל מציאותו.

סדר העבודה

בעניין זה, סדר העבודה הוא כזה:

תחילה צריך ללמוד חסידות בעומק. אחר כך מגיע השלב של עבודת התפילה, שתוכנה הוא להסיר את הלבוש של ההשכלה ולחדור עוד יותר פנימה. אמנם הדברים הנלמדים הם עניינים הכי נעלים בגדולת ה', אולם כאשר מגיעים לתפילה האדם צריך לבחון האם העניין שייך אל החיים האישיים שלו. אז מתגלה פתאום שכל ה'השכלה' היא כעין לבוש, זה לא האדם עצמו. בעת התפילה צריך לעבוד על כך שענייני האלוקות לא יישארו רק ב'השכלה', אלא יפעלו שינוי בחיי היומיום.

לאחר מכן באה העבודה של 'קריאת שמע שעל המיטה', שעניינה הוא עריכת חשבון הנפש על ההתנהגות במשך היום. כאן מתקדם האדם צעד נוסף פנימה. הוא קולט שיתכן שההנהגה במשך היום שהייתה אמורה להשתנות בעקבות התפילה, לא השתנתה לגמרי. האדם מרגיש שהעניין עדיין לא פעל מספיק על מהותו הפנימית.

מה עושים? מתיישבים להתוועד! בזמן ההתוועדות האדם יושב עם חבריו הקרובים, משיח בפניהם את אשר על לבו ואומר לעצמו: "מה יהיה עם כל העבודה שלי, היא איננה אמיתית, הלימוד הוא רק ב'השכלה', התפילה אינה בקרגש אמיתי, ה'קריאת שמע שעל המיטה' גם היא לא באמת, הכול זה רק לבוש".

וכך בכל פעם שהאדם מחפש יותר את האמת הפנימית שלו, בכל פעם שהוא חש כי המצב עד כה אינו מספיק אמיתי, זהו שלב נוסף בקילוף והשלת השקר מעליו; הוא מתקדם צעד אחד נוסף אל האמת. שהרי בפנימיותו אכן ישנה נקודת אמת, הברית התיכון שהוא "מברית מן הקצה אל הקצה".

עבודה כזו, כפי הדרכת תורת החסידות, מביאה בסופו של דבר חיות אמיתית.

ריקבון במקום הצמיחה

הסדר הטבעי הוא שכאשר נוטעים גרעין בארץ הגרעין נרקב תחילה ורק אחר כך הוא מצמיח פירות. כל עוד הוא נשאר בשלמותו, לא תהיה ממנו שום צמיחה. אך כאשר הוא נרקב, הוא מתאחד עם כוח

לומדים שער היחוד והאמונה

בכל מוצאי שבת בשעה 20:30
מתקיים שיעור בחומר הנלמד
בשער היחוד והאמונה

מאת הרב יצחק קפלן שליט"א

השבוע בשיעור < איהו וגרמוהי חד

להתחברות בטלפון: 03-978-6688,
קוד הפגישה ##837-5213-6233

להתחברות בתוכנת 'זום': קוד הפגישה
1234 סיסמה 837-5213-6233

לאחר השיעור ניתן לשאול שאלות

המבחן בתכניות הלימוד:

- שער היחוד והאמונה
- מאמרי חסידות לביקאות
- התכנית השנתית בתניא פרקים כו-נ
- יתקיים בעז"ה במהלך
ימי חג החנוכה

לב
לדעת

תפארת שמשון

שו"ת עם רבני 'לב לדעת': 072-2219050

שלוחה 2, בימים א-ה, בין השעות 13:30-15:30, 21:30-23:00

לפרטים ויצירת קשר: 072-2219050

מענה אנשי בשלוחה 5, בימים א-ה, בין השעות 13:00-15:30

מייל: lladaat@gmail.com

יותר לאלוקות. זה הביא אותו להתפלל במסירות יותר. על כך הוא ניגן תמיד "אשרינו".

להיות שקוע בדבר

ההתלהבות המתעוררת בעקבות לימוד החסידות איננה התלהבות חיצונית המורגשת מאוד באדם אך חולפת עד מהרה; זו התלהבות הנובעת מהתבוננות שכלית, ואף על פי שהיא אינה מורגשת כל כך, מכל מקום היא פנימית יותר ומחזיקה מעמד זמן רב יותר. והעיקר הוא, שהיא מביאה גם לידי מעשה בפועל ממש.

באחת ההתועדויות, בעת שניגנו ניגון, הבחין הרבי הרש"ב שישנם בחורים, 'תמימים' בעגה החב"דית, שאינם מנגנים את הניגון כדבעי. הסיבה לכך הייתה, כי הם חיכו כבר לשמוע את ה'שיחה' שאחר כך. הם היו עסוקים במחשבתם בדברים שתכף יאמר הרבי, ולכן לא מספיק התמסרו לניגון ולא ניגנו בחיות כל כך. כאשר הבחין בכך הרבי, אמר להם: המשמעות של אדם 'פנימי' היא, שמה שהוא עושה הוא נמצא בו כל כולו. בשעה שמנגנים ניגון, למרות שהוא רק הכנה להמשך הדברים בהתועדות, צריכים להיות 'מונחים' לגמרי בניגון; אבל אם בשעת הניגון חושבים על מה שיהיה אחר כך, זאת אומרת שלא 'מונחים' בזה לגמרי. זאת איננה 'פנימיות'.

אם בעשיית פעולה מסוימת האדם עסוק במחשבה על הפעולה הבאה שעליו לעשות, יחזור הדבר על עצמו גם בפעולה הבאה; גם באמירת השיחה הוא יחשוב על מה שיהיה אחר כך. זה הופך לדפוס התנהגות קבוע. האדם אינו 'מונח' באמת בדבר שהוא עושה.

אני נזכר בסיפור בעל עיקרון דומה, שאירע אצל הרבי ושזכיתי להיות נוכח בו. זה היה ב' שבט שנת תש"ל - עשרים שנה להסתלקות הרבי הריי"צ נ"ע ולהתחלת הנהגתו בקודש של הרבי. ההתועדות הזו הייתה כידוע מאורע היסטורי בליובאוויטש, ולקראתה הגיעו הרבה אורחים מהארץ, אף שבאותם ימים הנסיעה הייתה כרוכה במאמצים מרובים ובהוצאה כספית גדולה מאוד. ביום שבו עמדו האורחים לחזור ארצה, הודיע לפתע המזכיר של הרבי, ר' לייבל גרונר ע"ה, כי הרבי יקיים אחר הצהריים התועדות "צאתכם לשלום" לכבוד האורחים. הטיסה הייתה אמורה לצאת בשעה 8:00 בערב, סמוך ממש לזמן ההתועדות, ולכן עוד קודם לכן ארוז האורחים את המזוודות והתיקים והביאום עמם ל-770, כדי שיוכלו לצאת לשדה התעופה היישר מן ההתועדות.

הרבי התועד ברוגע, כדרכו תמיד. אמר שיחה, ניגנו ניגון, עוד שיחה ועוד שיחה, ואילו האורחים הישראלים היו לחוצים מאוד מחמת זמן הטיסה המתקרב. הם היו ממש 'על קוצים' והביטו תכופות על השעון. הרבי הרגיש בלחץ של האורחים, והחל לספר שבהזדמנות מסוימת נכנס לחדרו של חמיו, הרבי הריי"צ, ביום שהיה אמור לצאת לנסיעה חשובה ורבת סיכונים, וראה אותו נינוח ומעיין בספר.

אמר הרבי: "שאלתי את מורי וחמי, איך ייתכן עד כדי כך לא להיות מוטרד כעת לפני נסיעה כזו?", והרבי הריי"צ ענה: "ידוע שהרשב"א היה אדם עסוק מאוד. היו לו שיעורים רבים בנושאים שונים; כמו כן הוא ענה תשובות לכל קצווי תבל על שאלות בכל התחומים, בנגלה, בנסתר וגם בחקירה; מלבד זאת הוא גם היה רופא; ולצד כל עיסוקיו הרבים הייתה לו גם חצי שעה ביום שהוקדשה לטיפול של מנוחה באוויר הצח. במחצית השעה הזו הוא לא חשב על עיסוקיו השונים, כי אם כן לא תהיה כל תועלת בטיפול, שהרי הוא שוב מוטרד. זמן זה היה מוקדש למנוחת הנפש, ולכן הוא היה רגוע לגמרי באותו זמן. ונשאלת השאלה איך הצליח הרשב"א לעשות זאת לנוכח כל טרדותיו העצומות? ההסבר הוא, משום שהייתה לו 'הצלחה בזמן'. כל דבר שעשה, הוא היה מונח כל כולו באותו עניין, ובשעת מעשה הוא לא חשב כלל על העיסוק הבא. באופן כזה יש 'הצלחה בזמן'. אבל אם כל הזמן חושבים על הדבר הבא, לא יכולה להיות 'הצלחה בזמן'."

כאן המשיך הרבי ואמר: "כפי המבואר ב'שער הייחוד והאמונה' (בתניא), שדבר ה' מחדש בכל רגע ורגע את הבריאה מאין ליש, אם כן, ברגע זה המטוס שבו אתם אמורים לטוס עדיין לא נברא ואפילו לא שדה התעופה... כעת אתם כאן בהתועדות; כאשר יגיע הזמן לכך, אזי תצטרכו לנסוע. אבל כעת עדיין לא הגיע הזמן לחשוב על כך."

זו הנקודה של התועדות. לכל אחד יש את חשבונות המחר, מתי הוא יקום, מה מוטל עליו לעשות וכו' וכו'; אולם ישנם זמנים שבהם צריך להתרום לגמרי ולשכוח מהכול. זו התמצית של חסידות: לעורר את האמת הפנימית הקשורה לקב"ה שלמעלה מכל ההגבלות. ■

מנהל חנות?
גבאי אוצר הספרים?
זה במיוחד בשבילך!

לכשיפוצו

יריד מעיינותיך השנתי
לחנויות וספריות

20-25 שנה
לכרך
בלבד!

תשלומים
בפריסה
רחבה

מבחר
גדול של
ספרים

משלוח
חינם!

מעיינותיך

בית הוצאה לאור לספרות חסידיית

היריד השנתי של ספריית מעיינותיך לחנויות וספריות
מכירה סיטונאית במחיר הזול ביותר!
המכירה תתקיים בין התאריכים כ"א חשוון-כ"א כסלו תשפ"א בלבד!

להזמנות ולקבלת הקטלוג המלא

yyd.chabad@gmail.com

072-2792079

*מינימום הזמנה 100 כרכים ומעלה